

SEMIOTICĂ – COMUNICAȚII MASS-MEDIA

EUSEBIU TIHAN, M.Sc., LAURA GHIZA, M.Sc.

EDITURA INSTITUTUL DE ECOLOGIE SOCIALĂ ȘI PROTECȚIE UMANĂ - FOCUS

Introducere

Semiotica comunicațiilor de masă reprezintă pasul făcut de omenire în cunoașterea cât mai aprofundată a istoriei mondiale, în recunoașterea pașilor anteriori către prezent, o știință care ridică treptat valul ce ne acoperă ochii, căci ce poate fi mai supărător, mai degradant decât să trăiești în întuneric, în ignoranță, necunoscându-ți trecutul, originea și mai ales valențele ce te pot ajuta să pășești cu ușurință și siguranță în viitor, în ciuda agresiunilor de tot felul și la tot pasul.

“INFORMAȚIA”, vitala informație, există permanent în jurul nostru disimulată de cele mai multe ori în lucruri, fapte și acte pe lângă care trecem adesea nepăsători, nebănuind măcar cum să folosim ceea ce reprezintă cheia succesului; informația inteligentă, sau semnele și sistemele de semne necesare comunicării sub toate formele sale.

Semiotica comunicării de masă devine astfel nu numai astfel o știință modernă, dar, este și un factor important al înțelegerii macrotranziției din țara noastră, în care au loc schimbări fundamentale ce vor modifica “*nu numai producția și consumul, dar și mentalitățile, practica socială și tradițională*”.

Specialiștii au situat cele mai vechi mesaje inteligibile odată cu apariția lui *homo sapiens*. Atunci apar primele semne (simboluri), primele enunțuri-simboluri educaționale. Cele mai vechi desene reprezintă mâna, poate, fiind perceput ca element separatoriu și definitoriu față de animale. Cu ajutorul mâinii omul putea să desfășoare activități care îi permiteau să supraviețuiască. În acest mod, reprezentarea mâinii poate fi considerată un prim pas al inteligenței, simbol creat inconștient și totodată mesaj care ne asigură că oamenii în acele timpuri au început să vadă, să facă primele asocieri primare inteligente, practic să se descopere pe sine.

Desenele și picturile din grottele descoperite pe întinsul globului nu reprezintă doar imagini, ele reprezintă schematic (așa cum o fac astăzi copiii) acte inconștiente încărcate de semnificație, bizonul pictat reprezenta pentru omul peșterii nu doar o poză ci, poate un întreg spectacol, cu lupte pentru supraviețuire, în general experiența sau primele experiențe ale omului cu natura.

Un desen devine astfel un simbol care evocă un obiect, o imagine, o idee, o noțiune sau un sentiment. Simbolul devine parte dintr-un sistem de semne care construiesc informația. Un mesaj, într-un cadru care astăzi este din ce în ce mai sofisticat dar care reprezintă în general pătratul sau variante ale dreptunghiului.

Semiotica este știința care analizează toate sistemele de semne, inclusiv limba.

Sistemele de semne se deosebesc unul de celălalt prin: A – forma; B – structura;
C – funcționare.

Sistemele de semne au și elemente comune, și anume:

1. Servesc ca mijloc de exprimare și comunicare a ideilor;
2. Sunt sociale;
3. Sunt materiale.

Comunicarea se realizează simultan prin transmiterea de semne și semnale (aceste separări nu sunt decât metodologice), semnul reprezentând situații statice iar semnalul, procesul.

Mai multe semne formează un cod iar codurile vor fi din ce în ce mai numeroase, sistematizate odată cu evoluția complexă a tuturor ramurilor științelor.

Semiotica comunicațiilor de masă prezintă:

- a. Sinteza a șase milenii de istorie și practică în comunicare de masă de la primele semne până astăzi.
- b. Studiul atent al:
 - ⇒ Limbajului,
 - ⇒ Tehnologiei de comunicare,
 - ⇒ Mesajelor,
 - ⇒ Lexicografiei.

Este o știință pluridisciplinară care implică cadre cu înaltă calificare: psihologi, sociologi, semioticieni experți care studiază și coordonează comunicațiile de masă căutând să determine acțiuni în folosul umanității, de pe poziții spirituale avansate. De asemenea, studiază impactul informațiilor asupra omului.

Pluridisciplinaritatea semioticii comunicațiilor de masă exprimă în mod adecvat amplitudinea științei, semnul și sistemul de semne constituind mijloc și totodată obiect de cercetare permanent folosit în studiul Elementelor de antropologie semiotică, în artă și arhitectura semiotică, în științe politice, istorie, etnografie și folclor, etc.

Înțelegem astfel semiotica comunicațiilor mondiale de masă ca pe un înalt grad al percepției asupra problemelor umane, un mod superior de operare de la concret la abstract cu toate mijloacele de comunicare în scopul unic de a egala valoric spiritual în mod real, toți oamenii.

Oamenii se nasc egali din punct de vedere al legilor dar se diferențiază prin religie, studii, coeficient de inteligență, șamd.

Unicitatea personalității umane amplifică complexitatea mijloacelor de comunicare, fiecare individ dispunând de un sistem propriu de coduri și semne cu care comunică (își exprimă ideile, se face înțeles și înțelege). Mai mulți indivizi cu un sistem comun de comunicare (limba) își păstrează totuși particularitățile și modul propriu de înțelegere, în condițiile în care se observă, cel puțin în țara noastră, o evoluție majoră a limbii române, care acceptă unele transformări și sensuri de cuvinte (coduri) moderne, vocabularul îmbunătățându-se permanent cu noi termeni, poate mai sofisticăți.

Instabilitatea limbii conduce astfel spre noi metode de determinare, semiotica făcând din semiotica comunicațiilor de masă o știință a viitorului, în condițiile în care rolul experților în semiotică este acela de a găsi metoda adecvată pentru a induce și a

transmite idei pozitive, valoroase găsind “limbajul comun” pentru a-i determina și pe ceilalți să găsească sensul pozitiv și înțelesul deplin al informației.

Limba (ca sistem de coduri) nu este decât un exemplu apropiat pentru a exprima complexitatea și importanța existenței semioticii comunicațiilor de masă.

Putem spune astfel o cărămidă la fundația unei instituții care mâine va fi obiectul unei noi provocări.

Vom stăpâni informația, ca fiind arma de apărare a omului împotriva viitorului.